

Részletes ismertető az IRODALOM 8. TANKÖNYVHöz

(FI-501020801/1; FI-501020802/1)

Bevezetés

A kiadvány 8. osztályos diákok számára készült újgenerációs tankönyv. A tartalmat a Nemzeti alaptanterv [110/2012 (VI. 4.) Korm. rendelet] és az 51/2012. (XII. 21.) EMMI-rendelet 2. sz. melléklet: Kerettanterv az általános iskola 5–8. évfolyama számára 2.2.01.1. „A” változat, valamint az 5. sz. melléklet: Kerettanterv a gimnáziumok 5–12. évfolyama számára 5.2.01. előírásai határozzák meg.

Az újgenerációs kiadványok az érték- és hagyományörző, emellett élményközpontú oktatás korszerű módszereit alkalmazzák.

A 8.-os irodalomtankönyv az újgenerációs irodalomtankönyv-család negyedik kötete, amely a 2016-ban elkészített kísérleti tankönyvet kipróbálók tapasztalata, javaslatai alapján készült. A kiadvány a kísérleti tankönyv átdolgozása. Az átdolgozás során figyelembe vettük az iskolákból érkező visszajelzéseket, a kipróbáló tanárok, diákok, a szakértők és a szélesebb nyilvánosság véleményét, javaslatait.

A tankönyv felépítése

A tankönyv elején található bevezetés a könyv használatához nyújt segítséget a részletes tartalomjegyzékkel együtt. Ezután a *Kutass a világhálón!* című részben az önálló kutatómunkához javasolt kézikönyveket és internetes oldalakat gyűjtöttük össze.

Az egymás után következő leckéket nagyobb egységekbe, hat nagy fejezetbe rendeztük:

- **Magyar irodalom a 20. század első felében:** A *Nyugat*, Ady Endre költészete, Ady Endre: *A magyar Ugaron, Párisban járt az Ősz*, Ady Endre: *Héja-nász az avaron, Őrizem a szemed*, Babits Mihály: *Petőfi koszorúja* (kiegészítő tananyag), Juhász Gyula: *Tiszai csönd*, Kosztolányi Dezső: *Boldog, szomorú dal*, Tóth Árpád: *Esti sugárkoszorú*, József Attila költészete, József Attila: *Tiszta szívvel, Születésnapomra*, József Attila: *A Dunánál* (kiegészítő tananyag), Radnóti Miklós: *Hetedik ecloga*, Radnóti Miklós: *Nem tudhatom*.
- **Magyar irodalom a 20. század második felében és napjainkban:** Illyés Gyula: *Egy mondat a zsarnokságról*, Weöres Sándor: *Hazatérés*, Pilinszky János: *Egy szenvedély margójára*, Nagy László: *Ki viszi át a Szerelmet* (kiegészítő tananyag), Lackfi János: *Lavina-dal*, Kovács András Ferenc: *Erdélyi töredék*, Jónás Tamás: *Lassuló zuhanás*, Kukorelly Endre: *1956*.
- **Regények:** Szabó Magda: *Abigél* (részletek), Tamási Áron: *Ábel a rengetegben* (részletek),

Kertész Imre: *Sorstalanság* (részletek), Rejtő Jenő: *Az előretolt helyőrség* (részlet) (kiegészítő tananyag).

- **Kisepikai alkotások:** Karinthy Frigyes: *Tanár úr kérem* (részletek), Örkény István: *Ballada a költészet hatalmáról* (kiegészítő tananyag), Sławomir Mrożek: *Az őrangyal*, Lázár Ervin: *A szökés*.
- **Drámai műfajok:** William Shakespeare, William Shakespeare: *Romeo és Júlia* (Második felvonás, részlet), William Shakespeare: *Romeo és Júlia* (Harmadik felvonás, részlet), William Shakespeare: *Romeo és Júlia* (Ötödik felvonás, részlet).
- **Mozgóképkultúra és médiaismeret:** Történet és elbeszélés a mozgóképen, A médiaszövegek rendszerezése 1., A médiaszövegek rendszerezése 2., A média nyelve, a médiaszövegek értelmezése.

A fejezeteket egész oldalas nyitóképek vezetik be egy-egy, az adott részben szereplő műből választott idézettel. A fejezetek arányainak kialakításakor a kerettantervre támaszkodtunk. Az irodalmi szövegválasztás fontos szempontja volt, hogy a klasszikus értékek mellett modern szerzőkkel, a mai tizenéveseket érdeklő versekkel, regényrészletekkel is megismerkedjenek a tanulók.

A fejezeteket összefoglalások zárják, amelyek felidéznek a legfontosabb fogalmakat és a rendszerezést segítő kérdéseket, feladatokat tartalmaznak. A könyv végén található *Ráadás* című fejezetben további ajánlott olvasmányok szerepelnek.

A tankönyv végén *Fogalomtár* található, amely a gyors kereshetőség érdekében összegyűjtve, betűrendbe állítva közli a leckékben szereplő fogalmakat. Itt, a tankönyv végén kapott helyet a rövid életrajzi összefoglalókat tartalmazó *Életrajzi vázlatok* is.

A leckék szerkezete

A tankönyvcsalád egyik újdonsága, hogy jól strukturált, könnyen áttekinthető. A tananyagot rövid terjedelmű leckékre bontottuk, az egyes leckék moduljai és a hozzájuk tartozó vizuális rendezők (kevés kivételtől eltekintve) ismétlődnek:

- *Idézd fel!* (ráhangoló, ismétlő kérdések)
- *Szépirodalmi szemelvény*
- *Kérdések, feladatok* (az irodalmi mű feldolgozását segítik)
- *Az irodalmi szöveghez kapcsolódó új ismeretek* (e rész címe egy kiemelten fontos fogalom)
- *Irodalmi barangolások* (nem minden leckében szerepel)
- *Szövegértés* (az Irodalmi barangolások szövegéhez kapcsolódóan)
- *Képek és irodalom*
- *Kutass a világhálón!* (internetes kutatómunka)

A leckéket a tananyagegység címe nyitja. Ezt az *Idézd fel!* modul követi, amelyet vizuálisan is elkülönítettünk az utána következő irodalmi műtől. Az *Idézd fel!*

általában egy-két kérdést tartalmaz, amely felidézi a már korábban tanult ismereteket vagy az előző lecke végén található internetes feladatra utal vissza.

Az *Idézd fel!* után következik az irodalmi szemelvény, amelynek feldolgozását az utána következő *Kérdések, feladatok* modul segíti.

Az ismeretközlő szöveg tartalmazza az irodalmi műhöz kapcsolódó új ismereteket. A főszöveget beépített címekkel és bekezdésekkel tagoltuk, a legfontosabb információkat pedig félkövérrel kiemeltük, hogy könnyebben feldolgozhatóvá tegyük az új ismereteket. A lecke témájához kapcsolódó illusztráció is segíti a tananyag elsajátítását.

Az *Irodalmi barangolások* modulban közölt, irodalomtörténeti, életrajzi érdekességekről szóló olvasmány arra ösztönzi a tanulókat, hogy a megismert irodalmi alkotáshoz minél többféle ismeretet kapcsoljanak. Az olvasmányt követő szövegértelmezési feladatok tantermi és otthoni munkára egyaránt alkalmasak.

A *Képek és irodalom* című rész a képzőművészet világába kalauzol, és a leckék végén található a *Kutass a világhálón!* című feladathoz hasonlóan az önálló internetes kutatómunkát ösztönzi.

Kérdések, feladatok

A könyv a hagyományos kérdéskultúrát megújítja, s előtérbe helyezi a problémamegoldó készség fejlesztését, bevonva a vizuális kommunikáció lehetőségeit is. Elkülöníti az alapismeretek megszerzéséhez szükséges magyarázatokat, a gondolkodtató és vitára készítő feladatokat, valamint a szövegértés fejlesztését segítő kérdéseket. Minden típusnál arra törekedtünk, hogy a kiemelt fontosságú kulcskompetenciákat fejlesszük.

Jól elkülönülnek egymástól a tananyag elmélyítését segítő, a problémamegoldó és a rendszerezésre alkalmas, összefoglaló feladatok. A kiadvány kérdései és feladatai lehetőséget teremtenek a különféle tanulási módszerek, tevékenységformák alkalmazására és a differenciált óraszervezésre.

A munkafüzet

A tankönyvhöz készült munkafüzet tematikus rendben követi a könyv gondolatmenetét. A munkafüzet összeállításakor szintén a kerettanterv volt irányadó.

A munkafüzet a fokozatosság elvét alkalmazza: az egyszerűtől a bonyolultabb felé haladva egyre összetettebb ismereteket ad, gyakoroltat. Fontos szerepet szán az ismétléseknek, a korábban tanultak felidézésének.

A munkafüzet lehetőséget nyújt arra, hogy önálló problémamegoldásra ösztönző feladataival elmélyítse a tananyag fogalmi rendszerét, azaz képessé tegye a tanulókat a szépirodalmi szövegek megértésére.

A kiadvány tipográfiai megoldásai – a tagolt, levegős tördelés, a táblázatok, fűrtábrák – hozzájárulnak a tananyag elmélyítéséhez.

A kísérleti változat után ebben az esetben is átfogó átdolgozást hajtottunk végre a kipróbáló tanárok észrevételei alapján. A pedagógusok több helyen jelezték, hogy a feladatsorok bővítésére, átalakítására lenne szükség, így új feladatsorokkal bővítettük a munkafüzetet az átdolgozás során.

